

PROJEKAT

„Primena Posebnog protokola sistema zdravstvene zaštite dece za zaštitu dece od zlostavljanja i zanemarivanja“

Partnerstvo:

Ministarstvo zdravlja Republike Srbije
Zdravstvene institucije primarne i sekundarne zdravstvene zaštite iz 4 regionalna univerzitetska centra (Beograd, Novi Sad, Niš, Kragujevac)

Vremensko trajanje projekata:

I - Decembar 2010. - Decembar 2011.godine

II - Septembar 2012. – Maj 2013.godine

III -Oktobar 2013. – Novembar 2013., u toku je realizacija

Finansiranje:

Evropska unija u okviru projekta »Zaštita dece od nasilja u jugoistočnoj Evropi« koji realizuje UNICEF

Opštim protokolom o zaštiti dece od zlostavljanja i zanemarivanja usvojenom 2005.godine bliže su definisani referentni okvir i postupci u pristupu problemu zlostavljanja i zanemarivanja dece, obavezujući za svakog pojedinca i sve institucije u državi.

Multidisciplinarni pristup i uspostavljanje efikasne intersektorske mreže sa jasno definisanim ulogama i procedurama prepoznati su kao faktori efikasnosti i održivosti sistema zaštite dece zbog čega su usvojeni posebni Protokoli za svaki sistem u okviru mreže – socijalnu zaštitu, zdravstvenu zaštitu, prosvetu, policiju i pravosuđe.

Poseban protokol sistema zdravstvene zaštite za zaštitu dece od zlostavljanja i zanemarivanja usvojen je aprila 2009. godine i njime su definisane uloge i zadaci obavezujući za sve zdravstvene insitucije i zdravstvene radnike i saradnike. Svaka zdravstvena ustanova je dužna da u svom sastavu formira stručni tim za zaštitu dece od zlostavljanja i zanemarivanja (ZZ). Stručni tim formira se u skladu sa Protokolom na osnovu specifičnosti ustanove i sredine sa zadatkom da prepoznaje slučajeve zlostavljanja i/ili zanemarivanja, da prijavljuje nadležnom organu/službi, procenjuje rizik, stanje i potrebe deteta i porodice i da planira usluge i mere zaštite deteta. Svaki zdravstveni radnik i saradnik je dužan da zbrine i prijavi sumnju na zlostavljanje i zanemarivanje stručnom timu zdravstvene ustanove

Protokol nalaže formiranje i obuku timova za zaštitu dece od zlostavljanja i zanemarivanja u okviru zdravstvenih ustanova na svim nivoima zdravstvene zaštite. Primarna zdravstvena zaštita svojom pozicijom najdostupnijeg i prema opštoj populaciji dece usmerenog sektora ima izuzetno značajnu ulogu u prevenciji, ranom prepoznavanju, dokumentovanju, zbrinjavanju posledica zlostavljanja i zanemarivanja i usmeravanju u specijalizovane službe sekundarne i tercijarne zdravstvene zaštite.

U cilju implementacije Posebnog protokola u institucijama primarne zdravstvene zaštite realizovani su projekti u partnerstvu Ministarstva zdravlja, UNICEFa i Instituta za mentalno zdravlje.

Ministarstvo zdravlja je oformilo **Posebnu radnu grupu** za primenu Posebnog protokola sistema zdravstvene zaštite za zaštitu dece od zlostavljanja i zanemarivanja 20.12.2010.g. koja ima 15 članova. Posebna radn grupa je održala do sada osam sastanaka.

Opšti ciljevi projekata:

1. Doprineti podizanju bazičnih kapaciteta zaposlenih u primarnoj zdravstvenoj zaštiti za zaštitu dece od zlostavljanja i zanemarivanja
2. Doprineti kvalitetnijem stručnom i operativnom radu timova u primarnoj zdravstvenoj zaštiti za zaštitu dece od zlostavljanja i zanemarivanja u primeni Posebnog protokola
3. Doprineti razvijanju međusektorske saradnje u zaštiti dece od zlostavljanja i zanemarivanja na lokalnom nivou

Ciljna grupa projekata:

Primarna ciljna grupa su:

- Zdravstveni radnici i saradnici članovi stručnih timova za primenu Posebnog protokola
- Zdravstveni radnici i saradnici u institucijama primarne zdravstvene zaštite u 4 regiona (Beograd, Kragujevac, Niš, Novi Sad)

Sekundarna ciljna grupa su:

- Deca i njihove porodice čija bi se zaštita od zlostavljanja i zanemarivanja sprovodila kroz zdravstveni sektor
- Akteri u lokalnoj zajednici koji su uključeni u zaštitu dece od zlostavljanja i zanemarivanja

Ključni rezultati:

- Formirana su 4 regionalna tima stručnjaka trenera (34 osobe) u Beogradu, Novom Sadu, Nišu i Kragujevcu koji su osposobljeni za sprovođenje uniformne edukacije
- Napisan je Priručnik za primenu Posebnog protokola u zaštiti dece od ZZ u zdravstvenoj zaštiti koji ima čiji su recenzenti prof. Dr Dušica Lečić Toševski, direktor Instituta za mentalno zdravlje i nacionalni koordinator za mentalno zdravlje i Prof. Dr Veronika Išpanović Radojković.
- Edukovano je 24 tima primarne i sekundarne zaštite u 4 regiona (Beograd, Novi Sad, Kragujevac, Niš). Obučeno je ukupno 128 zdravstvenih radnika i saradnika za primenu Posebnog protokola. Izgradjeni su bazični kapaciteti za primenu Posebnog protokola u 24 institucije primarne i sekundarne zdravstvene zaštite

- Obuhvaćene teritorije Beograd (15 opština¹), Niš, Kragujevac, Novi Sad i 5 opština Jablaničko-Pčinjskog okruga (Vranje, Leskovac, Vlasotince, Vladičin Han i Preševu)
- Uključeno **23** zdravstvene institucije primarnog nivoa (15 DZ u Beogradu, jedan DZ u Novom Sadu, Nišu, Kragujevcu, Vranju, Leskovcu, Vlasotincu, Vladičinom Hanu i Preševu);
- Uključenost **6** zdravstvenih institucija sekundarnog i tercijarnog nivoa (Institut za mentalno zdravlje, Univezitetska dečja klinika, Institut za zdravstvenu zaštitu majke i deteta Srbije „Dr Vukan Čupić“, KC Kragujevac, KC Novi Sad, KC Niš)
- Direktno uključeno najmanje **132** zdravstvena radnika i saradnika iz Domova zdravlja, iz 4 regiona
- Unapređen stručni i operativni rad **13** Domova zdravlja i njihovih stručnih timova (5 u Beogradu, jedan u Nišu, jedan u Kragujevcu i jedan u Novom Sadu, 5 u Jablaničko-Pčinjskom okrugu) u 4 regiona za primenu Posebnog protokola u institucijama primarne zdravstvene zaštite i zaposleni zdravstveni radnici i saradnici u tim DZ su informisani i uključeni u primenu Posebnog protokola
- Realizovano je 26 supervizijsko-konsultativna sastanka sa stručnim timovima primarne zdravstvene zaštite (10 u Beogradu, dva u Nišu, dva u Novom Sadu, dva u Kragujevcu, 10 u Jablaničko-Pčinjskom okrugu)
- Izgrađeni bazični kapaciteti 10 institucija primarne zdravstvene zaštite u Beogradu (održana bazična obuka, seminari, ukupno 44 učesnika)
- Povezivanje sva tri nivoa zdravstvene zaštite i Ministarstva zdravlja
- Izrađena 2 programa obuke naprednog nivoa, akreditovana kod Zdravstvenog saveta
- Kreiran i izrađen komunikacioni materijal o zaštiti dece od ZZ (lifleti, poster) kroz participativni proces
- Identifikovani problemi u postojećoj međusektorskoj saradnji u 4 regiona u zaštiti dece od zlostavljanja i zanemarivanja
- Održana 4 napredna seminar, ukupno 83 učesnika
- Kreiran je novi, unapređeni predlog internog formulara za prijavu ZZ u zdravstvenim institucijama
- Saradnja sa DILSom u razmeni informacija koje su institucije primarne zdravstvene zaštite prošle bazičnu obuku za primenu Posebnog protokola
- Učešće projektnog tima na seminaru na III kongres-u DEAPS-a sa međunarodnim učešćem »Mentalno zdravlje dece i mladih- susret teorije i prakse«, održanom u periodu 23.-26 maj 2013.godine. U okviru Simpozijuma održan je okrugli sto na temu Zlostavljanje i zanemarivanje dece i adolescenata, čiji moderator je bila Ass Dr Milica Pejović Milovančević, koordinatorka projekta. Članovi projektnog tima su imali tri prezentacije pod nazivom:
 - Otudjenje roditelja, pojava onemogućavanja uspostavljanja emocionalnih veza i kontakata između dece i roditelja koji nemaju starateljstvo
 - Šta deca misle o zlostavljanju?
 - Rane intervencije u zajednici kao moderator ishoda neadekvatnih roditeljskih postupanja

Aktuelno se sprovodi projekat koji ima očekivane rezultate:

- Unapređen stručni i operativni rad 11 Domova zdravlja i njihovih stručnih timova u Beogradu (Palilula, Rakovica, Čukarica, Novi Beograd, Stari Grad, Savski Venac, Vračar, Barajevo, Sopot, Zvezdara, Grocka) za primenu Posebnog protokola u

¹ Obuka stručnog tima iz Grocke je realizovana kroz program DILSa na preporuku IMZ

institucijama primarne zdravstvene zaštite. Realizacija seminara naprednog nivoa, akreditovanog kod Zdravstvenog saveta.

- Povećan nivo informisanosti javnosti o primeni Posebnog protokola sistema zdravstvene zaštite za zaštitu dece od zlostavljanja i zanemarivanja kroz promotivnu kampanju .Informisanost šire javnosti o zaštiti dece od zlostavljanja i zanemarivanja u zdravstvenom sistemu će se realizovati kroz medijska nastupe i distribucijom postera i lifleta u zdravstvenim institucijama.

Saopštenja za medije će biti povezana sa datumom, 19.novembar, kada se obeležava međunarodni dan prevencije zlostavljanja i zanemarivanja.

Planirano je štampanje drugog izdanja priručnika za primenu Posebnog protokola sistema zdravstvene zaštite za zaštitu dece od zlostavljanja i zanemarivanja dece čije prvo izdanje je štampano tokom 2012.godine.

Koordinator projekta

Doc. Dr Milica Pejović Milovančević